

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران

مدرسه علمیه مکتب کوثر (سلام الله علیها) شهرستان کاشان

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان:

ابعاد عواطف انسان در آیات و روایات

استاد راهنما:

حجت الاسلام والمسلمین آقای اصولی

استاد داور:

حجت الاسلام و المسلمین آقای یوسفی

پژوهشگر:

زینب سادات موسوی

مهر ۱۳۹۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تحمیدیه :

الحمد لله إبتدع الاشياء لا من شيءٍ كان قبلها

سپاس برای خدایی است که او همه چیز را آفرید بدون آنکه از قبل چیزی وجود داشته باشد.

تقدیم به:

تقدیم به تو که بوی آمدنت در کوچه های بی قراری پیچیده و مادرت با ندای «این الفاطمیون»
انتظار انتقام تو را می کشد.

تقدیر و تشکر:

با تشکر از مدیریت محترم مکتب کوثر سرکار خانم یثربی و با سپاس از معاون پژوهش سرکار
خانم ابراهیم زاده ، سرکار خانم صیاد و با تشکر فراوان از استاد راهنما حجت الاسلام و
المسلمین جناب آقای اصولی و همچنین از همسرم که در تمام مراحل زندگی همیار و مشوقم
بوده است.

چکیده

موضوع این تحقیق، ابعاد عواطف انسان است. آیات و روایاتی که در بیان این جنبه از شخصیت انسان وجود دارد، نشان از اهمیت آن است. تحقیق حاضر با روش توصیفی، عواطف انسان را در دو بعد مثبت و منفی بر اساس آیات قرآن و سخنان اهل بیت علیهم السلام بررسی کرده است. عواطف مثبت مانند: شادمانی، محبت، حسن ظن، تواضع، خیرخواهی، امیدواری، و عواطف منفی مانند: خشم و غضب، ترس، ناامیدی، حسادت، حزن، سوء ظن بررسی شده است. هم چنین آثار و عوامل ایجاد کننده و از بین برنده ی این عواطف بیان شده است. نگاه درست به عواطف در این ابعاد، انسان را در زندگی فردی و اجتماعی سالم و موفق به سمت و سوی هدف والا که همان عبودیت است می رساند.

واژگان کلیدی

ابعاد عواطف، عواطف مثبت، عواطف منفی

۱۴. -----، ترجمه: ابراهیم میرباقری، ج ۱، موسسه انتشارات فراهانی، بی جا، بی تا.
۱۵. عاملی، زین الدین علی (شهید ثانی)، منیه المرید فی ادب المفید و المستفید، تحقیق: رضا مختاری، چاپ اول، مکتب الاعلام الاسلامی، ۱۳۶۸.
۱۶. فراهیدی، عبدالرحمن الخلیل بن احمد، العین ج ۲، چاپ دوم، تحقیق: مهدی مخزومی و ابراهیم سامرائی، موسسه دارالهجره، ۱۴۰۹ ه.ق.
۱۷. فیض کاشانی، محمد بن مرتضی، ملامحسن، اخلاق حسنه، تهران، انتشارات پیام آزادی، ۱۳۶۲.
۱۸. -----المحجه البيضاء فی تهذیب الاحیاء، تصحیح: علی اکبر غفاری، ج ۶، چاپ دوم، قم، دفتر انتشارات اسلامی، بی تا.
۱۹. -----وافی، ۲۶ جلد، چاپ اول، اصفهان، مکتبه الامام امیرالمؤمنین علیه السلام، ۱۳۷۴.
۲۰. -----ج ۵، ۱۴۰۶.
۲۱. قرائتی، محسن، تفسیر نور، ج ۹، چاپ یازدهم، تهران، مرکز فرهنگی درس های از قرآن، ۱۳۸۳.
۲۲. قرشی بنابی، علی اکبر، قاموس قرآن، ج ۲، چاپ ششم، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۱، و نشر قبله ۱۳۷۷.
۲۳. -----، مفردات نهج البلاغه، ج ۲، چاپ چهارم، تهران، نشر قبله، ۱۳۷۷.
۲۴. قمی، عباس، مفاتیح الجنان، ترجمه: موسوی دامغانی، قم، ثقلین، بی تا.
۲۵. کاشانی، فتح الله، تفسیر منهج الصادقین فی الزام المخالفین، ج ۶، تهران، نشر محمد حسن علمی، فصلنامه معرفت اخلاقی، ۱۳۳۳.
۲۶. کلینی، محمد بن یعقوب، الفروع من الکافی، ج ۷، چاپ سوم، تهران، دار الکتب الاسلامیه، ۱۳۶۷.
۲۷. -----، اصول کافی، ج ۲، چاپ چهارم، تهران، دار الکتب الاسلامیه، ۱۳۶۵.
۲۸. -----، الکافی، ج ۲، باب الغضب، بیجا، بیتا.

۲۹. مازندرانی، محمد صالح بن احمد، شرح اصول الکافی، چاپ اول، دارالاحیاء التراث العربی، ۱۴۲۱، ه.ق، بی جا.
۳۰. محدثی، جواد، راههای ایجاد محبت اهل بیت علیهم السلام در کودکان و نوجوانان، چاپ نهم، قم، موسسه بوستان کتاب، بی تا.
۳۱. مکارم شیرازی، ناصر، الامثل فی تفسیر کتاب الله المنزل، تفسیر نمونه، ج ۲۲، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۴.
۳۲. -----، اخلاق در قرآن، ج ۲، قم، کتابخانه مدرسه فقاہت، انتشارات امام علی بن ابی طالب علیه السلام، ۱۳۷۸.
۳۳. مصباح، محمد تقی، اخلاق در قرآن، ۳ جلد، بی تا، بی جا.
۳۴. مجلسی، محمد باقر، بحارالانوار الجامعه لدرر اخبار الائمه الاطهار، موسسه الوفاء، بیروت، ۱۴۰۳ ه.ق.
۳۵. -----، دار احیاء التراث العربی، ۱۴۰۳ ه.ق.
۳۶. منافی اناری، سالار، ترجمه فارسی فرمان امام علی علیه السلام به مالک اشتر، تهران، ۱۳۶۹.
۳۷. مدرسی، محمد تقی، تفسیر هدایت، ج ۶، مشهد، بنیاد پژوهش های آستان قدس رضوی، ۱۳۷۷.
۳۸. محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، چ ۲۲، بی جا، چاپ پنجم، دارالحديث، ۱۳۸۴.
۳۹. -----، چاپ اول، دارالحديث، ۱۴۱۶ ه.ق.
۴۰. -----، با همکاری عباس پسندیده، تحکیم خانواده از نگاه قرآن و حدیث، مترجم: حمیدرضا شیخی، نشر مشعر، ۱۳۸۸، بی جا.
۴۱. نراقی، محمد مهدی، جامع السعادات، ج ۲، مترجم: مجتبوی، چاپ دوم، انتشارات حکمت، ۱۳۶۶.
۴۲. -----، چاپ اول، قم، انتشارات طوبی محبت
۴۳. -----، چاپ چهارم قم، انتشارات طوبی محبت
۴۴. -----، چاپ پنجم، تهران، انتشارات هجرت، ۱۳۷۷.

۴۵. هاشمی خوئی، حبیب الله، منهاج البراعه فی شرح نهج البلاغه، چاپ چهارم، تهران، بنیاد فرهنگ امام المهدی، ۱۳۶۰.

(ب) کتب عربی

۱. ابن بابویه قمی، صدوق، محمد بن علی، علل الشرایع، ج ۲، قم، منشورات المكتبة الحیدریه، ۱۳۸۶.
۲. ----- عیون اخبارالرضا علیه السلام، ج ۲، بیروت، موسسه الاعلمی للمطبوعات، ۱۴۰۴.
۳. افریقی مصری، ابن منظور، لسان العرب، ج ۲، قم، نشر ادب الحوزه، ۱۴۰۵ ه.ق.
۴. امین، محسن، أعیان الشیعه، ج ۵، بیروت، دارالتعارف للمطبوعات، ۱۴۰۳ ه.ق.
۵. برقی، احمد بن محمد بن خالد، محاسن، ج ۲، چاپ اول، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۷.
۶. بغدادی، ابی بکر احمد بن علی، تاریخ بغداد، ج ۲، چاپ اول، بیروت، دارالکتب العلمیه، ۱۴۱۷.
۷. تمیمی مغربی، ابی حنیفه نعمان بن محمد، دعائم الاسلام و ذکر حلال و الحرام و القضا و الاحکام عن اهل بیت رسول الله علیه و علیهم السلام، تحقیق: آصف بن علی اصغر فیضی، ج ۲، چاپ دوم، دارالمعارف بمصر، بی تا، بی جا.
۸. جوهری، اسماعیل بن حماد، تاج اللغه و صحاح العربیه، تحقیق: احمد عبدالغفور عطار، ج ۲، چاپ چهارم، قاهره، دارالعلم للملایین، ۱۴۰۷ ه.ق.
۹. حر عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه، ج ۸، چاپ اول، تهران، انتشارات اسلامی، بی تا.
۱۰. ----- ، چاپ دوم، قم، موسسه آل البيت علیهم السلام الاحیاء التراث، ۱۳۷۲.
۱۱. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، المفردات فی غریب الفاظ القرآن، دارالعلم، بیروت.
۱۲. راوندی، قطب الدین حسین بن هبه الله، منهاج البراعه فی شرح نهج البلاغه، تحقیق: السید عبدالطیف الکوه الکمره ای، ج ۱، قم، مکتبه آیه الله المرعشی، ۱۴۰۸ ه.ق.

١٣. سيوطي، جلال الدين، عبدالرحمن بن أبي بكر، جامع الصغير في احاديث البشير النذير، دارالفكر للطباعة والنشر و التوزيع، ١٤٠١
١٤. طباطبائي، محمد حسين، الميزان في تفسير القرآن، ج ٤، چاپ هفتم، دفتر انتشارات اسلامي، بي جا، بي تا.
١٥. -----جماعه المدرسين في الحوزه العلميه.
١٦. طبراني، سليمان بن احمد، معجم الكبير، تحقيق: حمدي عبدالمجيد سلفي، ج ٢٤، قاهره، مكتبه ابن تيميه، بي تا.
١٧. طبرسي أبي الفضل علي بن حسن، مشكاة الانوار في غرر الاخبار، تحقيق: مهدي هوشمند، چاپ اول، دارالحديث، بي جا، بي تا.
١٨. طبرسي، فضل بن حسن، مجمع البيان في تفسير القرآن، ج ٣، چاپ اول، بيروت، موسسه الاعلمي للمطبوعات، ١٤١٥ ه.ق.
١٩. عريضي، علي بن جعفر، مسائل علي بن جعفر و مستدرکها، چاپ اول، قم، موسسه آل البيت، عليهم السلام، بي تا.
٢٠. غزالي، ابوحامد، احياء علوم الدين، ٧ جلد، بيروت، دارالكتب العربي، بي تا.
٢١. كلباسي، ابراهيم، منهاج الهداية، بي جا، بي تا.
٢٢. مجلسي، محمد تقی، روضه المتقين في شرح من لا يحضره الفقيه، ج ٧، قم، بنياد فرهنگ اسلامي محمد حسين كاشانيپور، بي تا.
٢٣. منذري، الحافظ زكي الدين عبد العظيم ابن عبد القوي، الترغيب و الترهيب من الحديث الشريف، ج ٢، بيروت، دارالفكر، ١٤٠٨ ه.ق.
٢٤. موسوي اصفهاني، محمد تقی، ميكال المكارم في فوائد الدعاء للقائم عليه السلام، ج ١، چاپ اول، بيروت، مؤسسه الأعلمي للمطبوعات، ١٤١٢ ه.ق.

۲۵. موسوی بغدادی، محمد بن حسین، شریف رضی، خصائص الثمه علیه السلام، ج ۵، مشهد، آستانه الرضویه المقدسه، ۱۴۰۶ ه.ق.

۲۶. نجفی، هادی، موسوعه أحادیث اهل البيت، ج ۵، چاپ اول، بیروت، دار إحياء التراث العربی، ۱۴۲۳ ه.ق.

۲۷. نوری طبرسی، حسین، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج ۱۱، چاپ دوم، بیروت، مؤسسه آل البيت الإحياء التراث، ۱۴۰۴ ه.ق.

۲۸. ورام بن أبی فراس، مسعود بن عیسی، تنبيه الخواطر و نزهه النواظر، مجموعه ورام، مترجم: محمد رضا عطایی، ج ۲، مشهد، آستان قدس رضوی، ۱۳۶۹.

۲۹. هندی، علاء الدین علی المتقی بن حسام الدین، کنز العمال فی سنن الاقوال و الافعال، ج ۳، بیروت، مؤسسه الرساله، ۱۹۸۹.

(ج) کتب دیجیتالی

۱. خرمدل، مصطفی، تفسیر نور، برگرفته از سایت تفسیر نور، تاریخ بازدید ۹۵،۴،۲۳.

۲. قرائتی، محسن، تفسیر نور، ج ۱، برگرفته از سایت مرکز اطلاع رسانی غدیر، تاریخ بازدید ۹۵،۲،۱.

۳. نصری، علی، تفسیر موضوعی قرآن ویژه جوانان، ج ۳، ۱۳۸۶.

۴. تفسیر قرآن، برگرفته از سایت قرآنی ساده، تاریخ بازدید ۹۵،۳،۱۴.